A zsidó legnagyobb szomorúságára többen régi Rotschild körül forgolódtak a Kárpát-
vagyon miként gyarapítható volna. Ezek törvény, istenek minden akarata, melyet
követniök kell az életben. [illegible] Mire az egyik fi-
dós azt válaszolá: Ez az ember életének a könyve. Ebben a mondatban megvan minden
ami bennünket czudalkozásra késztet, ami összeragasztja szivünket, és tehetsé-
gyünk fiaskóinkat lehangolóan kényszeríti a halandót az örökkévaló hatalom
előtt. A vendég példabeszédében mélyen bevésett gyászoló család, szivet szaggató
érzéssel kérdezé: mi az ember, benülőtes gondjaival, nagyhangzatos munkájával,
hiú[illegible] nevetséges? Tekintsetek e könyvre s megbüszkülnétek: Ez az ember életé-
nek könyve! Mosolyogva vonta meg vállait a gazdag, mikor ama gondolat, hogy
ama már a semmisé nemsokára csonkjában fog fellangorani fájdalmas zokogásától. Mi-
ért még nyitva volt a könyv, az élet könyve, melyet vásárlási tárnaut szélesen
elő kitekelen csapott be szemeitek előtt, mielőtt volna e gondolat, hogy ő a hiú
nélkül elő fájdalmas halálnak sötétek árnyai már megsemmisülnek fekvő kopor-
sában, hogy annak a nincs, ki elő végtelenül szeretett titkokat, ma már a sír ma-
gában fog nyugodni? Hogy az, akivel együtt emlékeznünk még a titkokat fájdalmával,
mert tökéletessége törekedett, tökéletességre a benülőtes munkában, a boldog va-
lódi életben, ily korán minden a deriil égből alácsapott villám által, makulátlan
lelkét az élőfonala? Midőn ezen megparancsolta önmagának, az ily kevesek tökéletes
legyetek, azt felelte a nép [illegible] [illegible] [illegible] Mindenható arra kívánod
tőlünk, hogy tökéletesek legyünk, tökéletesek akarunk lenni, de távolítsd el tőlünk
a halált, mely megakart bennünket a tökéletességre való törekvés útjában.
Most bizony ez a váratlan halál akadályozott meg téged is, hogy megközelítsd
a tökéletesség felé való biztos haladásodban; te is könyvnyitottal volna: tökéletesség
útján akartál járni, mint ember, mint férj, mint apa, de távolítsd
el szemeim mielőbbre a halált, hogy megtelelek tőled kivalásunak! Oh
ha visszaemlékeznek, hogy egy évvel ezelőtt, midőn feleségeddel együtt
egy boldogságban kinlódtok, mint fájdalmaidtól a szerelem közben, hogy
imádkozni akartok, fohászkodni istenhez, hogy tartsa meg feleségedet és az
angyai, most a te kitűnő könyvnyitott előtted, a kemény-erős apától, imp
ként egy halálról. Hogy a fájdalmadat bánatos özvegy, ki ily boldog házasság-
ban megbontva találod életed minden örömét, kit kis gyermekeddel együtt ziláló
a feleségedtől, ki ily nagy tökéletességgel bírt oltalmadat arra, hogy titkokat
bocsásson. Sokkal méltóbb most a te fájdalmad, kevesen vigasztalhatnak
be sirod; jámbor szülei, kiknek körében tied özvegységed éjjeli virrasztás
nevelettel s istenben való megnyugvással fogják megkönnyíteni, ne kétkedjél
hogy az istenakarat rendelése előtt megalázva vigasztalyon arra gondolat
isten kezében van az ember életének könyve.

Heinrich Winkler Sándor

MTA KÖNYVTÁR ÉS
INFORMÁCIÓS KÖZPONT

1888. máj. 1

Ven/1/240